

Súd: Správny súd v Bratislave
Spisová značka: 4S/51/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1716205381
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lucia Tóth
ECLI: ECLI:SK:SpSBA:2024:1716205381.3

Uznesenie

Správny súd v Bratislave v právnej veci žalobkyne v 1. rade: A. B. C., trvale bytom D. XXX, XXX XX E., dátum narodenia: XX.XX.XXXX a žalobkyne v 2. rade: F. G., trvale bytom H. XX, XXX XX C., dátum narodenia: XX.XX.XXXX, proti žalovanému: Okresný úrad Pezinok, katastrálny odbor, so sídlom Radničné námestie 7, 902 01 Pezinok, v konaní preskúmanie zákonnosti opatrenia žalovaného č. OK 2114/2009 zo dňa 24.11.2009, takto

rozhodol:

- I. Správny súd žalobu o d m i e t a.
- II. Žiaden z účastníkov konania n e m á právo na náhradu trov konania pred správnym súdom.
- III. Správny súd p r i z n á v a žalobkyniam voči žalovanému právo na náhradu trov kasačného konania v celom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

I.

Stručné zhrnutie žaloby
Konanie pred správnym súdom

1. Žalobou o odstránenie nezákonného zásahu orgánu verejnej správy a zrušenia právnych úkonov žalovaného a navrátenia veci do pôvodného právneho stavu ex tunc zo dňa 25.08.2016 (ďalej len „žaloba“), pôvodne podanou na Okresný súd Pezinok, sa žalobkyne domáhali, aby správny súd vydal rozsudok, ktorým bude žalovaný povinný zrušiť všetky právne úkony ex tunc, súvisiace so zmenou vlastníckeho práva na LV XXXX a obnoviť tak právny stav, aký bol pred povolením vkladu kúpnej zmluvy OK 2114/2009.

2. K žalobe žalobkyne priložili oznámenie o vybavení sťažnosti č. OK 2114/2009 zo dňa 24.11.2009 (ďalej len „oznámenie“), ktorým Katastrálny úrad v Bratislave oznámil žalobkyni v 2. rade, že jej žiadosť o čiastočný zápis listiny XXX XXXX/XX nie je možné kladne vybaviť.

3. K žalobe sa žalovaný vyjadril podaním zo dňa 10.01.2017, v ktorom uviedol, že správny orgán pri zápise právoplatných listín neporušil platné právne predpisy na úseku katastra nehnuteľností, a preto navrhol, aby súd žalobu zamietol.

4. Žalobkyne sa k vyjadreniu žalovaného vyjadrili replikami zo dňa 27.02.2017, v ktorých zhodne uviedli, že trvajú na podanej žalobe.

5. Krajský súd v Bratislave uznesením č. k.: 7Sa/61/2016-49 zo dňa 09.06.2020 rozhodol tak, že žalobu odmietol. Krajský súd žalobu odmietol z dôvodu, že z administratívneho spisu mal za preukázané, že žaloba bola podaná oneskorene. Voči uvedenému uzneseniu bola podaná kasačná sťažnosť, o ktorej rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. k.: 6Sžk/32/2020 zo dňa 06.07.2021 tak,

že uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k.: 7Sa/61/2016-49 zo dňa 09.07.2020 zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky v bode 20. zrušujúceho uznesenia konštatoval, že vo vzťahu k žalobkyni v 2. rade krajský súd nepochybil, keď konštatoval, že žalobkyňa v 2. rade mala vedomosť o zásahu orgánu verejnej správy už od roku 2009. Krajský súd však opomenul uvedené skutočnosti skúmať vo vzťahu k žalobkyni v 1. rade a vo veci tak absentovali zistenia, na základe ktorých by bolo možné stanoviť moment, kedy sa žalobkyňa v 1. rade dozvedela o tom, kedy boli dotknuté jej práva orgánom verejnej správy. Závery krajského súdu o tom, že obe žalobkyne mali vedomosť o zásahu orgánu verejnej správy už od roku 2009 tak Najvyšší súd Slovenskej republiky považoval za predčasné.

7. Podaním zo dňa 30.01.2024, doručeným správne súdu dňa 02.02.2024, žalobkyne na výzvu správneho súdu na odstránenie väd žaloby, uviedli, že podávajú správnu žalobu podľa § 177 a nasl. zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení platnom a účinnom do 30.06.2023 (ďalej len „SSP“) a navrhli, aby správny súd rozhodol o neplatnosti právnych úkonov ex tunc s tým, aby súd zaviazal žalovaný správny orgán obnoviť pôvodný právny stav vlastníctva nehnuteľností, ktorý bol pred účinnosťou právnych úkonov Správny katastra Pezinok, ktorého úkony spôsobili de iure zánik ich vlastníckeho práva a aby bolo rozhodnutie správneho súdu záväzné pre žalovaného, ako aj osoby, ktorých sa táto právna zmena dotýka. Súčasne žalobkyne navrhli, aby správny súd preskúmal zákonnosť postupu žalovaného a rozhodol o neplatnosti právneho administratívneho úkonu ex tunc – neoprávneného zápisu vykonaného na základe nehodnovernej Kúpnej zmluvy zo dňa 11.01.1956 a zrušil administratívne opatrenie v celom rozsahu – č. OK 2114/2009 – A. I..

II.

Posúdenie podstatných skutkových a právnych argumentov

8. Správny súd v Bratislave uvádza, že s odkazom na zákon č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o správnych súdoch“) sa okrem iného zriadil aj Správny súd v Bratislave. § 3 ods. 1 Zákona o správnych súdoch uvádza, že správne súdy začnú svoju činnosť 1. júna 2023. § 3 písm. b) Zákona o správnych súdoch zároveň uvádza: „ak § 4 ods. 1 neustanovuje inak, výkon súdnictva prechádza od 1. júna 2023 z krajských súdov na správne súdy vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. júna daná právomoc správnych súdov, a to z Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Nitre a Krajského súdu v Trnave na Správny súd v Bratislave.“ Predmetná právna vec tak prešla na Správny súd v Bratislave a v súlade s Rozvrhom práce Správneho súdu v Bratislave na rok 2023 v znení Dodatku č. 1 bola náhodným výberom pridelená senátu 4S a je vedená pod sp. zn.: 4S/51/2024.

9. Podľa § 493e SSP, v znení účinnom od 01.07.2023, konania začaté a neskončené do 30. júna 2023 sa dokončia podľa tohto zákona v znení účinnom do 30. júna 2023; ustanovenie § 493f tým nie je dotknuté.

10. Podľa § 2 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

11. Podľa § 3 ods. 1 písm. a) SSP, opatrením orgánu verejnej správy správny akt vydaný orgánom verejnej správy v administratívnom konaní, ktorým sú alebo môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby priamo dotknuté.

12. Podľa § 97 SSP, ak tento zákon neustanovuje inak, správny súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže správny súd konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).

13. Podľa § 98 ods. 1 písm. d) SSP, správny súd uznesením odmietne žalobu, ak bola podaná oneskorene.

14. Podľa § 98 ods. 1 písm. e) SSP, správny súd uznesením odmietne žalobu, ak bola podaná zjavne neoprávnenou osobou.

15. Podľa § 178 ods. 1 SSP, žalobcom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník administratívneho konania bola rozhodnutím orgánu verejnej správy alebo opatrením orgánu verejnej správy ukrátená na svojich právach alebo právom chránených záujmoch.

16. Podľa § 181 SSP, fyzická osoba alebo právnická osoba musí správnu žalobu podať v lehote dvoch mesiacov od oznámenia rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy, proti ktorému smeruje, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak.

17. Podľa § 181 ods. 4 SSP, zmeškanie lehoty podľa odsekov 1 až 3 nemožno odpustiť.

K postaveniu žalobkyne v 1. rade

18. Z dôvodu, že žalobkyne navrhli, aby správny súd preskúmal napadnuté opatrenie, správny súd preskúmal ich aktívnu legitímáciu vo vzťahu k napadnutému opatreniu. Správny súd preskúmal administratívny spis a dospel k záveru o neprípustnosti podanej žaloby zo strany žalobkyne v 1. rade. Žalobkyne sa domáhajú súdneho prieskumu opatrenia žalovaného, vo vzťahu ku ktorému však žalobkyňa v 1. rade nebola účastníčkou konania. Účastníčkou konania, v ktorom bolo vydané napadnuté opatrenie bola totiž výlučne žalobkyňa v 2. rade, ktorá bola jeho adresátom a napadnuté opatrenie bolo následkom žiadosti žalobkyne v 2. rade.

19. Je tak potrebné uviesť, že žalobkyňa v 1. rade sa domáha súdneho prieskumu napadnutého opatrenia, v konaní o ktorom nebola žalobkyňa v 1. rade účastníčkou konania. Správny súd zdôrazňuje, že aktívnu legitímáciu žalobkyne v 1. rade ako procesnú podmienku v konaní skúma správny súd počas celého súdneho konania a dospel k záveru, že aktívna legitímácia žalobkyne v 1. rade nie je daná. Tu je potrebné uviesť, že žalobkyňa v 1. rade nebola účastníkom administratívneho konania a žalovaný so žalobkyňou v 1. rade nekonal. Súčasne je potrebné uviesť, že správny súd nevhliadol žiadnu skutočnosť, ktorá svedčala záveru, že napadnutým opatrením boli dotknuté subjektívne práva žalobkyne v 1. rade.

20. Správny súd uvádza, že je dôkazným bremenom žalobkyne v 1. rade, aby preukázala, že napadnuté opatrenie, resp. právne účinky napadnutého opatrenia mali dopad na ňu ako na adresáta tohto napadnutého opatrenia. Tento dopad sa musí prejaviť práve vo sfére žalobkyne v 1. rade – jedná sa teda o prísne individualizované účastníctvo konania. K danému správny súd poukazuje na ustálenú súdnu prax, ktorá uvádza, že predpokladom preskúmania zákonnosti rozhodnutia a postupu orgánu verejnej správy je, aby išlo o opatrenie zakladajúce, meniace alebo zrušujúce práva, či povinnosti fyzických alebo právnických osôb. Zavedenie tohto pojmu je reakciou na to, že v právnom poriadku existuje viacero administratívnych konaní, ktorých výsledkom nie je rozhodnutie, ale je ním opatrenie orgánu verejnej správy. Z hľadiska procesu prijatia je opatrenie, podobne ako rozhodnutie, výsledkom administratívneho správneho konania. Predmetom prieskumu zo strany správnych súdov budú predovšetkým opatrenia, ktorými sa administratívne konanie končí, pritom nie je v tomto rozhodujúce ako je uvedené rozhodnutie správneho orgánu označené (list, oznámenie, opatrenie či rozhodnutie a podobne) (k tomu napr. uznesenie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 4Stk/1/2023 zo dňa 01.12.2023).

21. Je potrebné uviesť, že súdny prieskum pri správnej žalobe je nevyhnutne spojený s prepojením dopadu rozhodnutia alebo opatrenia orgánu verejnej správy na subjektívne práva žalobcu. Vo všeobecnosti SSP vymedzuje účel podania správnej žaloby v § 177 SSP, pričom tento prioritne smeruje k ochrane subjektívnych práv žalobcu. Z logiky veci vyplýva, že ochrany subjektívnych práv sa môžu dovoliavať iba tie subjekty, o ktorých práva, právom chránené záujmy a povinnosti sa v prejednávanej veci jedná. Inými slovami povedané, v prípade ochrany subjektívnych práv, táto prislúcha iba fyzickým a právnickým osobám, ktoré tvrdia, že na nich boli ukrátené ako účastníci administratívneho konania.

22. Vo vzťahu k aktívnej procesnej legitímácii fyzických a právnických osôb na podanie správnej žaloby zákon v § 178 ods. 1 SSP vymedzuje dve základné podmienky, ktoré musia byť splnené kumulatívne, a to podmienku účastníctva v administratívnom konaní, v ktorom bolo vydané žalobou napadnuté rozhodnutie alebo opatrenie orgánu verejnej správy a podmienku ukrátenia na subjektívnych právach žalobcu, spojené s vydaním žalobou napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia orgánu verejnej správy. Správny súd je povinný posudzovať splnenie uvedených podmienok na strane žalobcu v každom štádiu súdneho konania. Vo vzťahu k predmetnému súdному konaniu správny súd uvádza, že nie sú

kumulatívne naplnené podmienky uvedené v § 178 ods. 1 SSP, pretože (i) žalobkyňa v 1. rade nebola účastníčkou administratívneho konania, čo vyplýva z administratívneho spisu a napadnutého opatrenia, z obsahu ktorého je zrejmé, že účastníčkou konania bola výlučne žalobkyňa v 2. rade a (ii) nedošlo tak k ukráteniu na subjektívnych právach žalobkyne v 1. rade – napadnutým opatrením sa žalobkyňa v 1. rade neuložila žiadna povinnosť a ani právo.

23. Správny súd vo vzťahu k uvedenému záveru poukazuje na to, že samotná žalobkyňa v 1. rade v konaní poukazovala na to, že jej napadnuté opatrenie nebolo doručené, t. j. nebola jeho adresátom. V kasačnej sťažnosti uviedla, že „sa o skutočnosti, že už nie je uvedený ako vlastník na LV XXXX jej otec A. J. a ani iní vlastníci na LV XXXX dozvedela až v októbri v roku 2016, a po dozvedení sa o tejto skutočnosti obratom konala – teda lehota dvoch mesiacov na podanie žaloby na súd bola žalobcom č. 1 dodržaná. Túto informáciu v októbri žalobcovi č. 1 v roku 2016 povedala žalobkyňa č. 2 F. G., nakoľko už vyčerpala všetky podľa nej dostupné prostriedky a požiadala žalobcu v 1. rade o pomoc v tejto veci. Túto skutočnosť si možno overiť – žalobca č. 1 nemal žiadnu vedomosť a ani nemal dôvod komunikovať a kontaktovať sa so žalovaným Okresným úradom Pezinok, katastrálny odbor, nakoľko ani nevedel, že bolo porušené jeho ústavné právo.“ Žalobkyňa v 1. rade súčasne v kasačnej sťažnosti uviedla: „zdôrazňujem, že žalovaný ... ako iný orgán verejnej správy, mi žiadne oznámenie o zmene stavu na LV XXXX neoznámil, ani ma nijakým spôsobom nekontaktoval...“ Žalobkyňa v 1. rade tak poukazovala na subjektívne práva jej otca (t. j. tretej osoby), a nie na jej subjektívne práva.

24. Z administratívneho spisu správny súd tak nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by preukazovali, že žalovaný napadnutým opatrením zasiahol do subjektívnych práv žalobkyne v 1. rade. Z uvedeného dôvodu tak správny súd vo vzťahu k žalobe žalobkyne v 1. rade pristúpil k odmietnutiu žaloby podľa § 98 ods. 1 písm. e) SSP z dôvodu, že bola podaná zjavne neoprávnenou osobou.

K postaveniu žalobkyne v 2. rade

25. Správny súd preskúmal administratívny spis a dospel k záveru o tom, že žalobkyňa v 2. rade podala žalobu po uplynutí lehoty na podanie správnej žaloby. Ako vyplýva z § 181 ods. 1 SSP, fyzická osoba musí správnu žalobu podať v lehote dvoch mesiacov od oznámenia napadnutého opatrenia. Z administratívneho spisu vyplýva, že žalobkyňa v 2. rade podala žalobu voči napadnutému opatreniu, ktoré bolo vydané v roku 2009, dňa 30.08.2016, a teda po niekoľkých rokoch od oznámenia napadnutého opatrenia. K rovnakému záveru dospel aj Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý v uznesení sp. zn.: 6Sžk/32/2020 zo dňa 06.07.2021 v bode 19. a 20. jednoznačne konštatoval, že „krajský súd nepochybil vo vzťahu k žalobcovi v 2., keď konštatoval, že tento mal vedomosť o zásahu orgánu verejnej správy už od roku 2009.“ Z dôvodu, že žalobkyňa v 2. rade podala žalobu po uplynutí zákonom stanovenej lehoty na podanie žaloby, správny súd vo vzťahu k žalobe žalobkyne v 2. rade pristúpil k odmietnutiu žaloby podľa § 98 ods. 1 písm. d) SSP z dôvodu, že bola podaná oneskorene.

26. Správny súd súčasne považuje za potrebné poukázať na to, že predmetom súdneho prieskumu pri všeobecnej správnej žalobe je rozhodnutie alebo opatrenie orgánu verejnej správy. Rozhodnutie orgánu verejnej správy je legálne definované v § 3 ods. 1 písm. b) SSP a opatrenie orgánu verejnej správy je legálne definované v § 3 ods. 1 písm. c) SSP. Rozhodnutie a opatrenie majú povahu individuálneho správneho aktu, prostredníctvom ktorého orgány verejnej správy v rámci administratívneho konania najčastejšie rozhodujú. Správny súd tak nemá právomoc k tomu, aby rozhodol o neplatnosti právnych úkonov alebo o určení vlastníckeho práva, teda o rozhodnutí občianskoprávných otázok – právomoc je daná výlučne všeobecným súdom podľa zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších právnych predpisov.

27. Nad rámec vyššie uvedeného správny súd udáva, že aj napriek zneniu § 49 ods. 1 SSP v spojení s § 182 ods. 2 SSP, ktorý stanovuje povinné zastúpenie advokátom alebo osobou s právnickým vzdelaním, správny súd nevyzýval žalobkyne na ustanovenie právneho zástupcu, a to z dôvodu hospodárnosti a efektívnosti konania, pretože aj v prípade právneho zastúpenia žalobkyň by správny súd dospel k rovnakému záveru o neprípustnosti podanej žaloby.

28. O trovách konania správny súd rozhodol s odkazom na § 170 písm. a) SSP, ktorý jasne stanovuje, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania, ak žalobca bola odmietnutá. Súčasne správny súd nezistil dôvody pre aplikáciu § 171 ods. 1 SSP. Z dôvodu, že žalobkyne boli v konaní pred

kasačným súdom úspešné, správny súd priznal žalobkyniam voči žalovanému nárok na náhradu trov kasačného konania v celom rozsahu.

29. Toto rozhodnutie senát prijal senát Správneho súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustná kasačná sťažnosť, ktorú je možné podať prostredníctvom Správneho súdu v Bratislave na Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v lehote jedného mesiaca od doručenia tohto rozhodnutia (§ 443 ods. 1 SSP v spojení s § 493e SSP). Zmeškanie lehoty na podanie kasačnej sťažnosti nemožno odpustiť (§ 443 ods. 5 SSP).

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť a) označenie napadnutého rozhodnutia, b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len „sťažnostné body“), d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh) (§ 445 ods. 1 SSP).

Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti (§ 445 ods. 2 SSP).

Kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu, c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred správnym súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie, e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený správny súd, f) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu, i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo j) podanie bolo nezákonne odmietnuté (§ 440 ods. 1 SSP).

Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v odseku 1 písm. g) až i) sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred správnym súdom (§ 440 ods. 2 SSP).

Sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti neplatia, ak má sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa; ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d); je žalovaným Centrum právnej pomoci (§ 449 ods. 1 a 2 SSP).